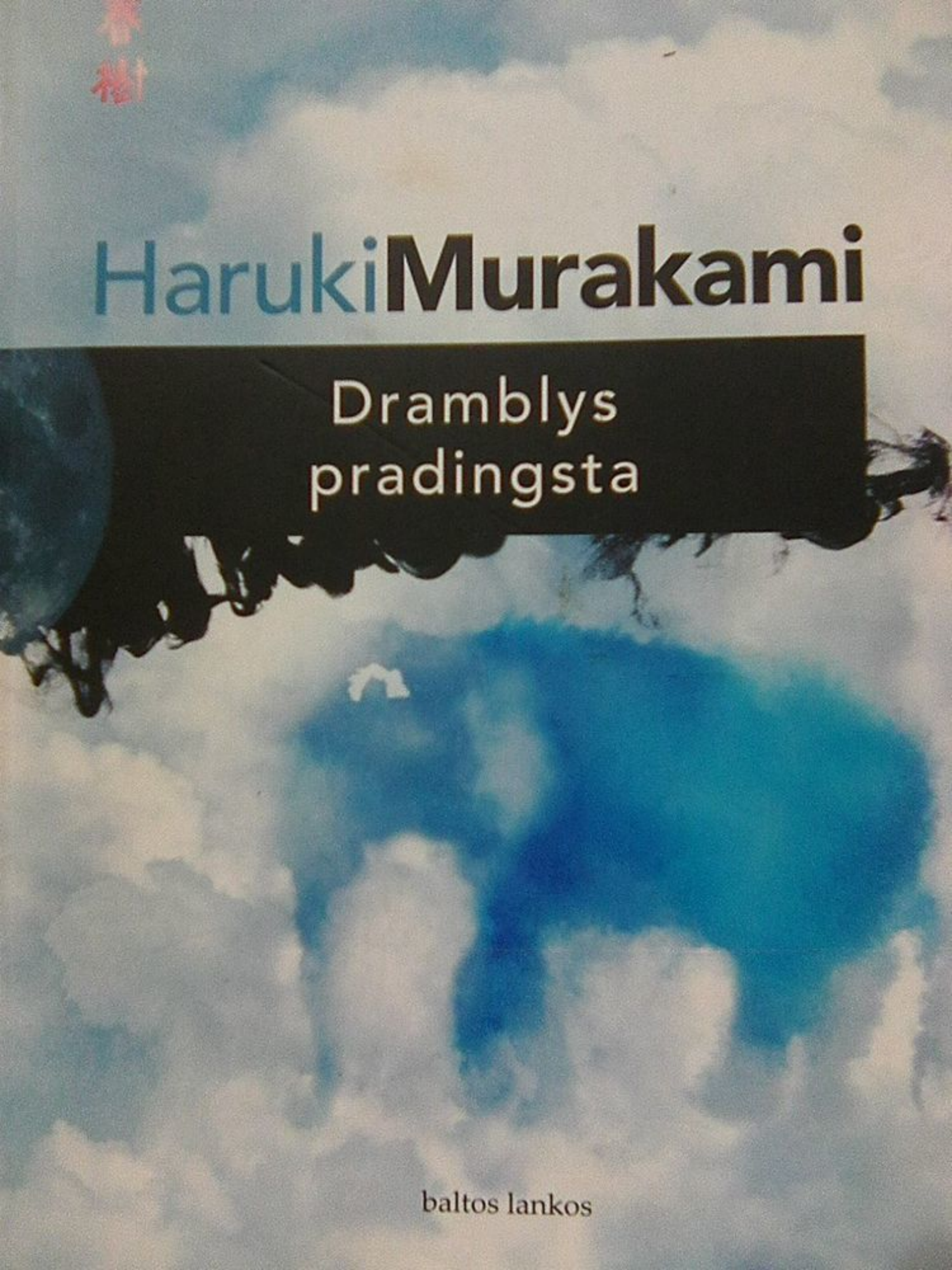

春樹

Haruki Murakami

Dramblys
pradingsta

baltos lankos

UDK 821.521.32
Mu65

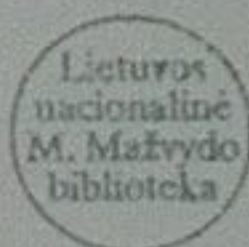
Versta iš:
Haruki Murakami, *Zō no shōmetsu.*
Tanpen senshū 1980–1991,
Tōkyō: Shinchōsha, 2005

Redaktorė
Asta Bučienė

Maketuotojas
Audris Šimakauskas

Viršelio dailininkas
Zigmantas Butautis

3-15-12281

15/12281

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISSN 2029-2570
ISBN 978-9955-23-854-6

Copyright © 1993 by Haruki Murakami
© Jurgita Polonskaitė, vertimas į lietuvių kalbą, 2015
© Baltų lankų leidyba, 2015

Haruki **Murakami**

Dramblys pradingsta

APSAKYMAI

Iš japonų kalbos vertė Jurgita Polonskaitė

baltos lankos

Dramblys pradingsta

Apie tai, kad mūsų miestelyje iš aptvaro dingo dramblys, perskaičiau laikraštyje. Tądien, kaip visada, pabudau nuskambėjus žadintuvui, kuris buvo nustatytas trylika minučių po šeštos, nuėjau į virtuvę, išsiviriau kavos, pasiskrudinau duonos, įsijungiau FM radiją ir, grauždamas skrudintą duoną, ant stalo išskleidžiau rytinį laikraštį. Esu iš tų, kurie laikraščius skaito nuo pirmo puslapio iš eilės, todėl užtruko laiko, kol priėjau prie straipsnio apie dramblio dingimą. Pirmame puslapyje buvo rašoma apie užsienio prekybos sunkumus ir strateginės gynybos iniciatyvą, toliau – vidaus politikos, tarptautinės politikos, ekonomikos, skaitytojų laiškų, literatūros skiltys, nekilnojamojo turto skelbimai, sportas ir vietos naujienų puslapis.

Straipsnis apie tai, kad dingo dramblys, buvo išspausdintas pačiame vietos naujienų puslapio viršuje. Pirmiausia už akių užkliuvo, sakyčiau, tokioms naujienoms didoka antraštė: „X miestelyje be žinios dingo dramblys“, o po ja pastebimai mažesnė paantraštė: „Miestiečiai nerimauja. Kyla klausimas dėl prižiūrėtojų atsakomybės“. Buvo išspausdinta ir nuotrauka, kaip keletas policininkų tikrina dramblio aptvarą, kuriame nėra dramblio. Sakykite, ką norite, bet dramblio aptvaras be dramblio – nei šis, nei tas. Per daug tuščias ir negyvas, nelyg išdžiūvęs milžiniškas gyvis išimtais viduriais.

Surinkęs nuo laikraščio trupinius, įdėmiai perskaičiau kiekvieną to straipsnio eilutę. Buvo rašoma, kad dramblio pasigesta gegužės

aštuonioliktą dieną (tai yra vakar), antrą valandą po pietų. Žmogus, kuris sunkvežimiu jam atgabendavo pašaro (dramblys maitinosi miestelio pradinės mokyklos mokinukų pietų likučiais), pamatė, kad aptvaras tuščias. Prie dramblio kojos tvirtinama geležinė grandinė gulėjo užrakinta – tarsi jis pats būtų ištraukęs koją. Išgaravo ne tik dramblys. Kartu pradingo ir nuolatinis jo prižiūrėtojas.

Paskutinį kartą dramblių ir jo prižiūrėtoją žmonės matė išvakarėse (tai yra gegužės septynioliktąją), po penktos valandos. Iki to laiko penki pradinukai prie narvo kreidelėmis piešė dramblio eskizus. Jie paskutiniai jį ir matė, vėliau niekas – taip buvo rašoma laikraščio straipsnyje. Nes nuaidėjus šeštos valandos sirenai prižiūrėtojas uždaro vartus ir žmonės patekti į vidų nebegali.

Penki pradinukai visi kaip vienas liudijo, kad nei dramblys, nei prižiūrėtojas neatrodė keistai. Dramblys kaip visada nuolankiai stovėjo aikštelės viduryje, retkarčiais į šalis pamataruodamas straubliu ir kartais palaimingai primerkdamas susiraukšlėjusias akis. Buvo toks senas, kad vos judėjo, o žmonės, kurie pirmą kartą jį pamatydavo, net sunerimdavo, ar tik nekris jis čia pat ant žemės ir neišleis paskutinio kvapo.

Mūsų miestelis dramblių ir paėmė dėl to senyvo amžiaus. Kai dėl finansinių sunkumų buvo uždarytas nedidelis užmiesčio zoologijos sodas, gyvūnus per tarpininkus perėmė kiti zoologijos sodai, ir tik tas dramblys buvo toks senas, kad neatsirado nė vieno, galinčio jį paimti. Visi zoologijos sodai jau turėjo pakankamai dramblių, ir nebuvo tokio pamišusio, turinčio atliekamų lėšų, kuris norėtų gauti leisgyvį, rodos, čia pat akyse nuo širdies priepuolio krisiantį dramblių. Taip jis, visiems gyvūnams dingus iš nusigyvenusio zoologijos sodo, nieko neveikdamas (nors nereikia, kad jis ką nors ten ir anksčiau veikė) tris ar keturis mėnesius stovėjo vienui vienas.

Tiek
skausmą
davęs ne
ti daugia
leidimą
tuo daug
irgi nega
bet nuga
sausas iš
ir susita
1) dr
valdžia;
2) pa
agentūr
3) pr
Toks bur
lygiai pr
Aš va
pat prad
stebėtoja
simui sv
ivykių se
gana glau
paaiškins
Kai m
bli perim
tol net ne

Tiek zoologijos sodui, tiek miesteliui tai kėlė nemažą galvos skausmą. Zoologijos sodas jam priklausiusią žemę jau buvo pardavęs nekilnojamojo turto agentams, verslininkai ten ketino statyti daugiaaukštį gyvenamąjį namą, o miestelio valdžia buvo davusi leidimą tą žemę naudoti. Kuo ilgiau tempėsi dramblio klausimas, tuo daugiau kaupėsi nuostolių. Kita vertus, dramblio nužudyti juk irgi negali. Kokia vorabeždžionė ar šikšnosparnis – dar pusė bėdos, bet nugalabyk dramblių – iš karto kris į akis, o jei dar tiesa išaiškės, sausas iš balos neišlipsi. Taigi susirinko visos trys pusės, apsvarstė ir susitarė:

- 1) dramblių kaip miestelio nuosavybę nemokamai perima miesto valdžia;
- 2) patalpą jam laikyti neatlygintinai teikia nekilnojamojo turto agentūra;
- 3) prižiūrėtojo atlyginimas – zoologijos sodo atsakomybė.

Toks buvo sutarties, pasirašytos visų trijų pusių, turinys. Tai įvyko lygiai prieš metus.

Aš vadinamuoju dramblio klausimu asmeniškai domėjausi nuo pat pradžios, išsikirpdavau visus iki vieno straipsnius apie jį. Kaip stebėtojas, buvau nuėjęs net į miesto tarybos posėdį dramblio klausimui svarstyti. Štai todėl ir galiu sklandžiai ir tiksliai nupasakoti įvykių seką. Gali būti, kad „dramblio klausimo“ sprendimo eiga gana glaudžiai susijusi su jo dingimu, todėl truputėlį išsiplėsiu, bet paaiškinsiu išsamiau.

Kai meras pasirašė sutartį ir pagaliau buvo nuspręsta, kad dramblių perima miestas, įsiplieskė nesutarimai su tarybos opozicija (iki tol net nežinojau, kad miesto taryboje tokia egzistuoja).

„Kodėl miestas turi perimti dramblių?“ – spaudė jie merą. Jų argumentų sąrašas atrodytų taip (atleiskite, kad daug sąrašų, bet, mano galva, taip bus lengviau suprasti):

- 1) dramblys yra zoologijos sodo ir nekilnojamojo turto agentūros, privačių verslininkų, problema ir miestui kištis nėra reikalo;
- 2) administravimo, maitinimo ir kitos išlaidos per didelės;
- 3) kaip bus sprendžiamas saugumo klausimas?
- 4) kokia miestui nauda iš to dramblio?

„Ar prieš pradėdant laikyti visokius dramblius nereikėtų sutvarkyti nuotekų valymo sistemos, įsigyti gaisrinių mašinų ir atlikti kitą daugybę privalomų darbų?“ – dėstė jie argumentus ir nors atvirai nepasakė, bet buvo galima suprasti įtariant, kad tarp miesto mero ir verslininkų būta slaptų susitarimų.

Miesto atsakymas buvo štai toks:

1) pastačius daugiabučių kvartalą, miesto surenkamų mokesčių suma gerokai šoktels į viršų ir išlaidos dramblio pašarui nebekels rūpesčio, taigi miesto dalyvavimas tokiaime projekte – savaime suprantamas žingsnis;

2) dramblys senas, ēda nedaug. Pavojaus žmonėms, galima teigti drąsiai, jis nekels;

3) kai dramblys nugaiš, iš verslininkų gauta žemė jam laikyti pereis miesto nuosavybėn;

4) dramblys taps miesto simboliu.

Galop po ilgų diskusijų miestas dramblių paėmė. Nuo seno tai buvo užmiesčio gyvenamųjų namų rajonas, tad dauguma miestelėnų gyveno gana pasiturinčiai, miestelio ekonominė padėtis irgi buvo gera. Ir žmonės geranoriškai priėmė benamį dramblių. Tikra tiesa,

daug lengviau pamėgti
nes mašinas.

Aš taip pat pritariau
daugiabučių namų kva-
blogai, kai tavo miestel-

Iškirtus kalno medžiui
los sporto salėje. Ten tu
visą laiką prižiūrėjęs dr-
pietų likusiais ryžiais. T-

pergabentas į naująjį bū-

Į dramblio aptvaro

liavau ir aš. Miesto me-

(apie miestelio plėtrą ir

perskaitė rašinėlį („Dr-

dramblio piešinių konl-

bia ir nepakeičiama pr-

mos dalimi), dvi jauno-

(neypatingos gražuolės

nėtinai beprasmišką ce-

jis ištverė veik nekruste-

nus sučiaumojo nesam-

ėsti bananus, žmonės ē-

Ant užpakalinės de-

geležinis saitas. Nuo j-

grandinė, o jos galas b-

Geležinis saitas ir gran-

metų sutelkęs visas jėga-

Ar tie pančiai jam

pažiūros neatrodė, kad

daug lengviau pamėgti nusenusį dramblį nei kanalizaciją ar gaisrinės mašinas.

Aš taip pat pritariau, kad miestas laikytų dramblį. Aišku, apie daugiabučių namų kvartalą bjauru ir pagalvoti, bet vis tiek, argi blogai, kai tavo miestelis turi dramblį.

Iškirtus kalno medžius dramblio būstas buvo įkurtas senoje mokyklos sporto salėje. Ten turėjo apsigyventi ir žmogus, zoologijos sode visą laiką prižiūrėjęs dramblį. Šį buvo nutarta šerti nuo pradinukų pietų likusiais ryžiais. Taip jis, vilkiku iš uždarytojo zoologijos sodo pergabentas į naująjį būstą, ėmė leisti paskutines gyvenimo dienas.

Į dramblio aptvaro statybos darbų pabaigos ceremoniją nukeliau ir aš. Miesto meras šalia dramblio pasakė iškilmingą kalbą (apie miestelio plėtrą ir kultūros objektų gausą), pradinukų atstovas perskaitė rašinėlį („Drambliuk, gyvenki ilgai ir laimingai“), įvyko dramblio piešinių konkursas (vėliau dramblio piešimas tapo svarbia ir nepakeičiama pradinės mokyklos meninio ugdymo programos dalimi), dvi jaunos merginos vėjyje plazdančiomis suknelėmis (neypatingos gražuolės) drambliui padavė po bananų kekę. Tą gautinai beprasmišką ceremoniją (bent jau drambliui – tai visiškai) jis ištvėrė veik nekrustelėdamas ir, nesumeluosiu sakydamas, bananus sučiaumojo nesąmoningu miglotu žvilgsniu. Drambliui baigus ėsti bananus, žmonės ėmė ploti.

Ant užpakalinės dešinės jo kojos buvo užmautas tvirtas sunkus geležinis saitas. Nuo jo driekėsi stora maždaug dešimties metrų grandinė, o jos galas buvo pritvirtintas prie betoninio grindinio. Geležinis saitas ir grandinė atrodė tokie tvirti, kad net per šimtą metų sutelkęs visas jėgas dramblis nebūtų įstengęs jų sutraukti.

Ar tie pančiai jam kliudė, aš gerai nežinau. Tačiau bent jau iš pažiūros neatrodė, kad dramblis kreiptų nors menkiausią dėmesį

į tą geležies gabalą ant kojos. Apsiblaususiu žvilgsniu jis žvelgė į kažkokį neaiškų tašką erdvėje. Papūtus vėjui sujudėdavo jo ausys ir balti kūno plaukeliai.

Dramblio prižiūrėtojas buvo liesas mažas senukas. Tikslaus jo amžiaus nežinau. Gal vos įžengęs į septintą dešimtį, o gal jau bebaigiantis aštuntąją. Pasaulyje esama žmonių, kurių išvaizda, peržengus tam tikrą ribą, nustoja priklausyti nuo amžiaus, o jis ir buvo vienas iš tokių. Vasarą žiemą vienodai rudai įdegęs, plaukai kieti, trumpi, akys mažos. Veidas niekuo neišsiskyrė, tik norom nenorom į akis krito mažai galvai per didelės atsikišusios beveik ovalo formos ausys.

Jis nebuvo atgrasus, jeigu kas nors ko nors paklausdavo, visada atsakydavo, kalbėdavo mandagiai. Jeigu panorėdavo, net tapdavo mielas (nors sumišimas ir jautėsi). Bet iš esmės buvo tylus vienišas senukas. Vaikus jis mėgo, jiems atėjus stengdavosi elgtis maloniai, bet anie jo privengdavo.

Tik vienintelis dramblys prižiūrėtojo nevengė. Prižiūrėtojas nakvodavo prie dramblio būsto prišlietoje blokinėje trobelėje ir nuo pat ryto iki vakaro be paliovos rūpinosi gyvūnu. Jiedu jau daugiau nei dešimt metų buvo kartu ir apie tai, kad jų santykiai labai draugiški, galėjai suprasti iš menkiausių judesių ir žvilgsnių. Kai vienoje vietoje ramiai stypsantį dramblių prižiūrėtojas panorėdavo pavėdėti kitur, jam tereikėdavo atsistoti prie dramblio, delnu švelniai patapšnoti priekinę koją ir kažką sušnibždėti. Tada dramblys sunkiai ir lėtai linguodamas pereidavo į nurodytą vietą, ir kai ten įsitaisydavo, vėl taip pat įsistebeilydavo į vieną tašką.

Savaitgaliais užsukdavau į dramblio aptvarą ir atidžiai stebėdavau tą veiksmą, bet vis tiek nejstengiau suprasti, pagal kokius dėsnius vyksta jų bendravimas. Gal dramblys suprato žmonių

kalbą (juk netrumpai
nojimo per koją. O gal
panašų ypatingą gebėjimą
tojas.

Kartą senuko prižiū-
bliui. Senukas tik šypte
nieko nebepaaiškino.

Taip praėjo metai. O ta

Gerdamas antrą pu-
perskaičiau tą straips-
Holmasas, baksnodama
Watsonai. Štai, gana įd

Lemiama ir svarbia
tą įspūdį, buvo jį para-
abejonės ir sąmyšis. C
nelogiškumo. Žurnali
iš visų jėgų stengėsi p
atvedė jį į lemtingą są

Pavyzdžiui, frazė
straipsnį, buvo aišku
jis aiškiai pradingo. T
užglaistė fraze, kad „
man kažkodėl neatro

togiais žodžiais, kaip
Pirmiausia, geležin
žinis saitas gulėjo užr
nuo kojos, vėl užrakin
tikėtina hipotezė (žinc

kalbą (juk netrumpai gyveno), o gal informaciją gaudavo iš tapšnojimo per koją. O gali būti ir taip, kad turėjo kokį nors į telepatiją panašų ypatingą gebėjimą ir todėl suprasdavo, ką galvoja prižiūrėtojas.

Kartą senuko prižiūrėtojo paklausiau, kaip šis įsakinėja drambliui. Senukas tik šyptelėjo, pasakė, kad jie jau ilgai kartu, ir daugiau nieko nebepaaiškino.

Taip praėjo metai. O tada dramblys staiga pradingo.

Gerdamas antrą puodelį kavos dar kartą nuo pradžios atidžiai perskaičiau tą straipsnį. Jis buvo gana keistas. Atrodė, Šerlokas Holmsas, baksnodamas pypke, ims ir pasakys: „Jūs tik pažiūrėkite, Vatsonai. Štai, gana įdomus straipsnis.“

Lemiama ir svarbiausia priežastis, kodėl tas straipsnis darė keistą įspūdį, buvo jį parašiusio žurnalisto galvą galimai užvaldžiusios abejonės ir sąmyšis. O abejonės ir sąmyšis aiškiai kilo iš situacijos nelogiškumo. Žurnalistas, meistriškai vengdamas to nelogiškumo, iš visų jėgų stengėsi parašyti „normalų“ straipsnį, bet būtent tai ir atvedė jį į lemtingą sąmyšio ir dvejonių tašką.

Pavyzdžiui, frazė „dramblys pabėgo“, bet, peržvelgus visą straipsnį, buvo aišku kaip dieną, kad tas dramblys niekur nebėgo. Jis aiškiai pradingo. Tokius prieštaravimus sau pačiam žurnalistas užglaistė fraze, kad „dar likę keletas *neišaiškintų smulkmenų*“. Bet man kažkodėl neatrodė, kad visa tai galima paslėpti po tokiais patogiais žodžiais, kaip „smulkmenos“ ar „neišaiškintos“.

Pirmiausia, geležinio saito ant dramblio kojos klausimas. Geležinis saitas gulėjo *užrakintas*. Kad prižiūrėtojas jį atrakino, nuėmė nuo kojos, vėl užrakino ir kartu su drambliau pabėgo – labiausiai tikėtina hipotezė (žinoma, laikraštis jos laikėsi įsikandęs), bet bėda

ta, kad jis neturėjo rakto. Raktai buvo tik du: saugumo sumetimais vienas buvo laikomas policijos, o kitas – gaisrinės seife, todėl prižiūrėtojas (ar kas nors kitas) jo iš ten pavogti tikrai negalėjo. Ir net jei būtų buvusi menka, viena iš milijono, galimybė, argi būtų reikėję raktą paskui vėl gražinti į seifą. Kitą rytą buvo patikrinta – abu raktai gulėjo policijos ir gaisrinės seifuose. Vadinasi, dramblys koją iš tvirto geležinio saito ištraukė be rakto, o tai visiškai neįmanoma, nebent ją nupjautum pjūklui.

Antras klausimas – pabėgimo kelias. Dramblio pastatas ir aptvaras buvo apjuosti daugiau nei trijų metrų tvirtomis grotomis. Sklido gandų apie diskusijas savivaldybėje dėl dramblio saugumo užtikrinimo, todėl miestelis ėmėsi visų saugumo priemonių – drįsčiau teigti, kaip vienam senam drambliui net truputį perdėtų. Grotos buvo pagamintos iš betono ir storų geležinių strypų (žinoma, viską apmokėjo nekilnojamojo turto agentūra), įėjimas tebuvo vienas, o ir tas buvo užrakintas iš vidaus. Dramblys tikrai negalėjo perlipti tokių tvirtovei tinkamų grotų ir išeiti į lauką.

Trečias klausimas – pėdsakai. Kitoje dramblio būsto pusėje – status šlaitas ir juo dramblys tikrai neužkoptų, bet jeigu, tarkime, įmanoma, kad jis kokiais nors būdais iš geležinio saito ištraukė koją ir kaip nors peršoko grotas, tada jis tegalėjo bėgti pagrindiniu keliu. Tačiau ant minkšto žvyro nebuvo likę nė vieno į dramblio pėdsakus nors kiek panašaus ženklo.

Taigi, apibendrinus tą sumišimo ir skausmingos retorikos kupiną laikraščio straipsnį, įvykio išvada iš esmės piršosi tik viena. Dramblys ne pabėgo, o pradingo.

Žinoma, nereikia net sakyti, kad nei laikraštis, nei policija, nei miestelio seniūnas bent jau viešai šio fakto nepripažino. Policija pradėjo tyrimą „dėl tikimybės, kad dramblys buvo meistriškai pa-

gal planą pagrobtas arba priverstas pabėgti“, ir skelbė optimistines prognozes, kad, „turint galvoje sunkumus slepiant dramblį, įvykio išaiškinimas tėra laiko klausimas“. Policija, pasitelkusi užmiesčio medžiotojų draugijos ir savigynos snaiperių pajėgas, ketino leisti į paieškas kalnuose.

Miestelio seniūnas surengė spaudos konferenciją (jo pranešimas buvo išspausdintas ne vietos, o visos šalies socialinių naujienų puslapyje), kurioje atsiprašė, kad miestelis neužtikrino saugumo. Tačiau kartu seniūnas pabrėžė, kad, „palyginti su bet kuriuo kitu šalies zoologijos sodu, dramblio apsauga tikrai nebuvo prastesnė, ji kaip tik buvo daug stipresnė ir tobulesnė, nei nurodyta standartuose“, ir kad tai yra „piktavališkas veiksmas bei beprasmiškas prieš visuomenę nukreiptas poelgis, už kurį negalima atleisti“.

Opozicijos grupė kaip ir prieš metus pareiškė, kad „turėtų būti pareikalauta miestelio seniūno, kuris susidėjęs su verslininkais miestelio visuomenę lengvabūdiškai įpainiojo į dramblio klausimą, atsakomybės“.

Viena motina (37 m.), *nerimastingu veidu* kalbėjo, kad „kurį laiką ramia širdimi negalės leisti vaikams žaisti lauke“.

Laikraštyje buvo aprašyta tiksliai įvykių eiga, kaip dramblys buvo perimtas miestelio, pateikta pastato, kuriame jis laikytas, schema. Buvo išspausdintas ir dramblio gyvenimo aprašymas, papasakota ir apie kartu su juo pradingusį prižiūrėtoją (Vatanabė Noboru, 63). Prižiūrėtojas Vatanabė, kilęs iš Čibos prefektūros Tatejamos miestelio, ilgą laiką išdirbęs zoologijos sode žinduolių prižiūrėtoju, buvo „puikus gyvūnų žinovas, malonus ir sąžiningas žmogus, pelnęs begalinį visų pasitikėjimą“. Dramblys prieš dvidešimt dvejus metus buvo atgabentas iš Rytų Afrikos, tačiau tikslaus jo amžiaus niekas nežinojo, o jo būdas buvo dar didesnė paslaptis.

Pačioje straipsnio pabaigoje policija prašė miestelio gyventojų pasidalinti bet kokia informacija apie dramblių. Gerdamas antrą puodelį kavos akimirka mažiau, bet į policiją nusprendžiau neskambinti. Susidėti su ja neturėjau noro, be to, nemaniau, kad ji patikės mano informacija. Tiems, kas rimtai nesvarsto net dramblio išnykimo tikimybės, šnekėk ką nori, viskas perniek.

Iš lentynos ištraukiau sąsiuvinį su iškarpomis ir įklijavau iš laikraščio iškirptą straipsnį apie dramblių. Išsiplovęs puodelį ir lėkštelę išėjau į darbą.

Per septintos valandos vakaro žinias, rodomas nacionalinio transliuotojo, stebėjau paieškos kalnuose vaizdus. Medžiotojai, ginkluoti medžiokliniais šautuvais, užtaisytais migdomaisiais šoviniais, savigynos pajėgos, gaisrininkai šniukštinėjo visus užkaborius, danguje ratus suko keli sraigtasparniai. Kalnai tai kalnai, bet jie juk Tokijo priemiestyje, netoli gyvenamųjų namų kvartalo, tad veikti ten nėra ką. Su tiek žmonių juos išsukuoti galima per vieną dieną, maža to, ieškoma ne nykštuko galvažudžio, o milžiniško afrikinio dramblio. Vietų, kur jis galėtų pasislėpti, jau savaime mažai. Bet ir vakare dramblys dar nebuvo rastas. Televizoriaus ekrane pasirodęs policijos komisaras pranešė, kad „ir toliau tęs paieškas“. Žinių pranešėjas užbaigė tokiais žodžiais: „Kas ir kaip išleido dramblių, kur jį paslėpė ir dėl kokių motyvų tai padarė? Visa tai gaubia gili paslaptis.“

Paieškos tęsėsi dar keletą dienų, bet dramblys vis tiek neatsirado, o atsakingos institucijos neužčiuopė net menkiausios užuominos, kur jis galėtų būti. Aš kiekvieną dieną uoliai skaičiau pranešimus laikraščiuose, visus už akių užkliuvusius straipsnius išsikirpdavau ir suklijuodavau į sąsiuvinį. Išsikirpau net komiksą, kuriame buvo pavaiduotas incidentas su drambliu. Taip iškarpų sąsiuvinis bematant

prisipildė ir į kanceliarinių prekių parduotuvę reikėjo eiti pirkti naujo. Straipsnių buvo didžiausia galybė, bet nė viename iš jų neradau norimų faktų. Laikraščiai rašė tik tokias beprasmes ir klaidinančias žinutes kaip „Vis dar dingęs be žinios“ arba „Tirštos kančios spalvos paieškos grupės veiduose“, arba „Nejaugi už nugaros stovi slapotos organizacijos?“ O nuo dramblio dingimo praėjus maždaug savaitei tokių straipsnių ėmė mažėti tiesiog akyse, kol beveik visai nebesimaitė. Savaitiniuose žurnaluose irgi pasirodė keletas sensacingų straipsnių, kai kuriuose buvo kalbinami net mediumai, bet tuo viskas ir baigėsi. Atrodė, kad žmonės incidentą su drambliu stengiasi įsprausti į plačią kategoriją „neįmenamos mįslės“. Vieno seno dramblio ir vieno seno prižiūrėtojo dingimas nuo žemės paviršiaus visuomenės raidai jokios įtakos nepadarė. Žemės rutulys ir toliau monotoniškai sukosi, politikai ir toliau švaistėsi neištesėsima pažadais, žmonės ir toliau žiovaudami ėjo į darbą, o vaikai toliau ruošėsi egzaminams. Vienas be žinios dingęs dramblys negali būti amžinai įdomus nenuilstančioje kasdienybės bangų mūšoje. Kaip pavargusi kariuomenė pražygiavo keletas niekuo neypatingų mėnesių.

Kartais, suradęs laisvo laiko, nukeliaudavau iki kadaise buvusio dramblio aptvaro ir žiūrėdavau į tuščią jo būstą. Kad niekas nepatektų į vidų, geležinės įėjimo grotos buvo apvyniotos stora grandine. Pro jas buvo matyti, kad pastato durys taip pat apvyniotos grandine su spyna. Atrodė, jog policija, norėdama išpirkti kaltę dėl nesurasto gyvūno, daugiau nei reikia ėmėsi saugoti dramblio būstą be dramblio. Aplinkui buvo tuščia kaip iššluota, nė žmogaus šešėlio, už akių užkliuvo tik ant stogo besiilsinčių balandžių pulkas. Aptvaro prižiūrėti nebuvo kam, todėl tarsi tik to ir laukusi pradėjo želti žalia vasaros žolė. Ant durų užvyniota grandinė priminė džiuolę gyvatę, džiuoglėse akylai saugančią sunykusius, į griuvėsius

pavirtusius karaliaus rūmus. Vos keli mėnesiai be dramblio čia paskleidė pražūtį ir nykumos nuojautą – ji pasklido kaip rūkas ar slogus lietaus debesis.

Ją sutikau jau baigiantis rugsėjui. Tą dieną nuo pat ryto iki vakaro merkė lietus. Monotoniškas, smulkus, lengvas, būdingas tam metų laikui. Toks lietus pamažu nuplauna į žemę susigėrusius vasaros prisiminimus. Visi jie grioviais nuteka į kanalizaciją ir upes, o iš ten nunešami į tamsias galias jūras.

Vienas kitą pamatėme mano firmos surengtame reklamos vakare. Dirbau vienos didelės elektros prekių kompanijos reklamos skyriuje ir kaip tik buvau atsakingas už virtuvei skirtos buitinės technikos serijos, kurios pardavimo pradžią derinome prie rudeninio vestuvių sezono ir žiemos premijų mokėjimo, reklamą. Mano vaidmuo buvo susitarti su keliais moterų žurnalais dėl bendrų straipsnių. Didelio sumanumo šis darbas nereikalavo, svarbu buvo tik gauti taip išmoningai parašytą straipsnį, kad skaitytojos neužuostų reklamos kvapo. Na, o mes savo ruožtu kaip atlyginimą gauname žurnale išspausdintą reklamą. Ranka ranką plauna.

Ji buvo žurnalo jaunoms šeimininkėms redaktorė ir į vakarėlį atėjo rinkti medžiagos tam pusiau reklaminiam straipsniui. Kaip tik buvau laisvas, todėl pasakojau jai apie žymaus italų dizainerio sukurtus spalvingus šaldytuvus, kavos aparatus, mikrobangų krosneles ir sulčiaspaudes.

– Svarbiausia – vienovė, – aiškinau aš. – Kad ir koks nuostabus bus daikto dizainas, jeigu nederės su aplinka, mirs. Spalvų vienovė, dizaino vienovė, funkcijų vienovė – visa tai šiuolaikinėje virtuvėje svarbiausia. Remiantis tyrimų duomenimis, namų šeimininkės daugiausia dienos laiko praleidžia virtuvėje. Moderni virtuvė – tai

jų darbo vieta, biblioteka, svetainė. Todėl ir stengiamasi virtuves padaryti nors šiek tiek jaukesnes. Plotas neturi reikšmės. Erdvu ar ankšta, puikios modernios virtuvės taisyklė tėra viena. Paprastumas, funkcionalumas, vienovė. Ši serija ir sukurta pagal tokią koncepciją. Pavyzdžiui, pažvelkite į šią viryklę... ir t. t.

Ji linksėjo ir viską žymėjosi nedidelėje užrašų knygelėje. Juk nei ji labai domėjosi šiuo interviu, nei man pačiam buvo labai įdomios tos viryklės. Mes tiesiog dirbome savo darbą.

– O jūs neblogai išmanote apie virtuves, – man baigus pasakojimą tarė ji.

– Nes tai mano darbas, – su darbine šypsena veide atsakiau aš. – Bet ir gaminti mėgstu. Gaminu kasdien, nors ir paprastą maistą.

– Argi tikrai virtuvėje reikalinga vienovė? – paklausė ji.

– Ne virtuvėje, o modernioje virtuvėje, – pataisiau aš. – Skirtumo gal ir jokio, bet taip nusprendė įmonė, tad...

– Atleiskite. Tačiau ar tikrai modernioje virtuvėje reikalinga vienovė? Jūsų asmenine nuomone.

– Asmenine nuomone nesidalinu, kol nenusirišu kaklaraiščio, – nusijuokiau. – Bet šiandien padarysiu išimtį: mano galva, virtuvėje prieš vienovę turėtų egzistuoti dar keli svarbūs dalykai. Tačiau, visų pirma, tie elementai netaps preke, o šiame patogiam pasaulyje faktoriai, kurie negali tapti preke, neturi beveik jokios reikšmės.

– Ar tikrai pasaulis sukurtas patogiai?

Iš kišenės išsitraukiau cigaretę, įsikandau ir prisidegiau žiebtuvėliu.

– Tai tik žodžiai, – pasakiau. – Kai taip kalbi, viskas daug aiškiau, o dirbti lengviau. Kaip žaidimas. Gali vadinti, kaip nori: esminis patogumas ar patogi esmė, taip manydamas gali ramiai plaukti pasroviui, nekyla jokių sudėtingų klausimų.

– Visai įdomus požiūris, – įvertino ji.

– Niekas čia įdomaus. Visi taip mano, – atsakiau aš. – Beje, turime visai neblogą šampaną, ką jūs apie tai manote?

– Dėkui. Išgersiu, – atsakė.

Gerdami šampaną šnekučiavomės, o taip paaiškėjo, kad turime keletą bendrų pažįstamų. Verslo pasaulis, kuriame abu sukomės, nebuvo labai platus, todėl metęs keletą akmenukų pataikai į vieną ar du „bendrus pažįstamus“. Maža to, mano sesuo buvo baigusi tą patį universitetą, kaip ir ji. Taip paminėję kelis vardus palyginti sklandžiai išplėtojome keletą temų.

Tiek aš, tiek ji buvome viengungiai. Jai buvo dvidešimt šešeri, man – trisdešimt vieni. Ji nešiojo kontaktinius lęšius, aš – akinius. Ji pagyrė mano kaklaraiščio spalvą, aš – jos švarkelį. Pakalbėjome apie butą, kuriuose gyvename, nuomos kainas, paburbėjome dėl atlyginimų ir darbų. Kitaip tariant, užmezgėm gana artimą ryšį. Ji buvo visai žavinga, neįkyri moteris. Prašnekėjau su ja daugiau nei dvidešimt minučių, bet nesuradau nė vienos priežasties, kodėl ji man galėtų nepatikti.

Vakarėliui artėjant prie pabaigos pakviečiau ją pereiti į kokteilių barą tame pačiame viešbutyje, ten susėdę kalbėjomės toliau. Pro didžiulį langą matėsi rudens pradžios lietus. Ir toliau tyliai lijo, o miesto šviesos tolumoje, rodos, buvo persisunkusios įvairiausiomis žinutėmis. Bare lankytojų beveik nesimatė, viską aplinkui valdė drėgna tyła. Ji užsisakė šalto daikirio, o aš – škotiško viskio su ledukais.

Gurkšnodami kiekvienas savo gėrimą kalbėjomės apie tai, apie ką bare kalbasi pirmą kartą susitikę, bet jau spėję truputį susidraugauti žmonės. Apie studijų metus, mėgstamą muziką, sportą, kasdienius įpročius.

Tada aš papasakojau apie dramblį. Negaliu prisiminti, apie ką kalbėjome, kad staiga prašnekau apie dramblį. Tikriausiai apie

kokį nors gyvūną, o jis ir atvedė prie dramblio. O gal aš visai nesąmoningai kam nors (kas mokėtų gerai išklausti) norėjau išsakyti savo nuomonę apie jo dingimą. Arba tiesiog išgėriau ir išpliurpiau.

Bet vos tik prasižiojęs bemat supratau, kad pasirinkau pačią netinkamiausią tokioje situacijoje temą. Apie dramblių kalbėti man nereikėjo. Kaip čia pasakius, tai buvo pernelyg išbaigta tema.

Pabandžiau tą temą kuo greičiau baigti, bet, mano nelaimė, tuo įvykiu ji susidomėjo labiau nei daugelis, o kai užsiminiau tą dramblių matęs keletą kartų, apipylė klausimų lavina: „Koks tai buvo dramblys? Kaip, tavo manymu, jis pabėgo? Ką jis ėsdavo? Ar nėra pavojaus?“ Kažkas tokio.

Viską paaiškinau labai paprastai – taip, kaip rašė laikraščiai. Tačiau mano balse ji pajuto nenatūralų abejingumą. Visada buvau prastas melagis.

– Kai dingo dramblys, tu baisingai nustebai, tiesa? – siurbčiodama antrą daikio taurę lyg niekur nieko paklausė ji. – Juk niekas negalėjo numatyti, kad staiga ims ir pradings dramblys.

– Gal. Gal ir taip, – iš stiklinės lėkštės pasiėmiau riestainį, perlaužiau per pusę ir vieną dalį suvalgiau. Padavėja atnešė naują peninę.

Kurį laiką ji susidomėjusi žvelgė man į veidą. Aš vėl įsikandau cigaretę ir prisidegiau. Net trejus metus nerūkiau, bet pradingus drambliui vėl pradėjau.

– Tas „gal ir taip“ reiškia, kad bent truputėlį apie dramblio dingimą numanei, ar ne? – paklausė ji.

– Iš kur galėjau numanyti? – nusijuokiau. – Vieną dieną staiga dingsta dramblys – nei precedento, nei poreikio. Net logikos dėsniams prieštarauja.

– Bet tavo žodžiai nuskambėjo labai keistai. Klausykis. Kai aš pasakiau: „Niekas negalėjo numatyti, kad staiga ims ir pradings dramblys“, tu atsakei: „Gal. Gal ir taip.“ Šiaip žmonės taip neatsakinėja. Jie sakytų: „Tai aišku“ arba „Net nesusapnuotum.“

Pasisukęs į ją dviprasmiškai linktelėjau, tada pakėliau ranką ir, pakvietęs padavėją, paprašiau dar vieno škotiško viskio. Kol buvo atnešta taurė, tylėjome.

– Nesuprantu, – tyliai ištarė ji. – Iki pat dabar tu taip aiškiai šnekėjai. Iki istorijos apie dramblių. Bet vos tik pradėjai kalbėti apie jį, tavo tonas iš karto pasidarė keistas. Nesuprantu, ką nori pasakyti, kas nutiko? Ar kas nors negerai su tuo drambliu? O gal kažkas pasidarė mano ausims?

– Tavo ausims viskas gerai, – pasakiau.

– Vadinasi, problema tavyje, ar ne?

Įkišau pirštą į stiklinę ir pamaišiau ledus. Man patinka garsas, kai leduakai daužosi į stiklą.

– Problema – per skambiai pasakyta, – tarčiau. – Tai tik mažytė smulkmena. Nieko nuo žmonių neslepiu, nekalbu tik dėl to, kad nežinau, ar sugebėsiu aiškiai kalbėti. O kad pasakojimas keistas, sutinku: jis tikrai mažumėlę keistas.

– Kaip?

Aš pasidaviau, gurkstelėjau viskio ir pradėjau.

– Man nerimą kelia tai, kad būsiu paskutinis, matęs tą dramblių. Jį mačiau gegužės septynioliktą dieną, po septintos vakaro, o kad jo nebėra, buvo pastebėta kitą dieną po pietų, ir per visą tą laiką jo daugiau niekas nematė. Nes vakare šeštą valandą uždaromos aptvaro durys.

– Gerai nesuprantu pasakojimo linijos, – žvelgdama man į akis pasakė ji. – Kaip tu matei dramblių, jeigu pastato durys jau buvo užrakintos?

– Kitoje jo pusėje yra neaukštas, beveik skardžiu tapęs kalnas. Tas kalnas kažkam priklauso, todėl normalaus praminto kelio nėra, bet yra vienas vienintelis taškas, iš kurio į dramblio aptvaro vidų galima pažvelgti iš kitos pusės. Gal tik aš vienas tai žinau.

Tą vietą aptikau visiškai atsitiktinai. Vieną sekmadienio popietę išėjau pasivaikščioti, pasiklydau ir klaidžiodamas aplinkui netikėtai išėjau į tą vietą. Tai buvo lygi tuščia aikštelė, kurioje išsitiesęs tilptų vienas žmogus, o pažvelgus pro krūmynus žemyn kaip tik apačioje matėsi dramblio aptvaro stogas. Po juo buvo prakirsta gana didelė ventiliacijos anga ir pro ją aiškiai matėsi vidus.

Nuo tada kartais ten nueidavau ir įpratau žvelgti į dramblių, kai jis būdavo viduje. Jeigu kas paklaustų, kam reikėjo taip vargintis, negalėčiau atsakyti. Tik norėjau žiūrėti į dramblių, ir būtent tada, kai jis vienas. Svaresnių priežasčių nebuvo.

Kai viduje būdavo tamsu, dramblio, žinoma, nesimatydavo, bet anksti vakarais prižiūrėtojas palikdavo įjungtą šviesą, todėl kuo puikiausiai galėdavau jį stebėti.

Pirmiausia mane nustebino tai, kad dramblys ir prižiūrėtojas, kai pastate likdavo vieni, atrodė dar artimesni nei viešumoje. Tai supratau iš karto, vos pamatęs paprasčiausius jų judesius. Net pamaniau, kad dieną jie nuo žmonių akių slepia artumą ir dėmesingai taupo jausmus, atsideda juos vakarui, kai liks vienudu. Bet tai nereiškia, kad jie darydavo ką nors ypatingo. Viduje dramblys toliau kiurksodavo, o prižiūrėtojas tiesiog atlikdavo įprastus priežiūros darbus: šepečiu jį nuplaudavo, iškuopdavo milžiniškas išmatų krūvas, sutvarkydavo édalo likučius. Bet pro akis niekaip nepraslydo ypatinga šiluma, kurią skleisdavo juodu siejantis pasitikėjimas vienas kitu. Kai prižiūrėtojas valydavo grindis, dramblys sumosudavo straubliu ir švelniai patapšnodavo jam per nugarą. Man patikdavo žiūrėti, kaip dramblys tai daro.

– Ar tau visada patikdavo drambliai? Turiu galvoj, ne tik tas vienas... – paklausė ji.

– Taip. Manau, kad taip, – atsakiau. – Drambliai turi kažką tokio, kas mane jaudina. Turbūt visada taip buvo. Nors tikrai nesuprantu, kodėl.

– Taigi ir tą dieną, nusileidus saulei, užkopei į kalną ir vienas pats stebėjai dramblį, ar ne? – pasakė ji. – Kurią ten, sakei, dieną? Gegužės...

– Septynioliktą, – užbaigiau. – Gegužės septynioliktą dieną apie septintą valandą po pietų. Tuo metu diena jau buvo gerokai pailgėjusi, ir nors danguje dar matėsi saulėlydžio gaisai, dramblio būste ryškiai plieskė šviesa.

– Ir nei dramblys, nei prižiūrėtojas neatrodė kaip nors keistai, tiesa?

– Galima sakyti, kad ne, bet galima sakyti ir taip. Tiksliai nežinau. Bet koku atveju aš jų iš arti nemačiau. Negalėčiau teigti, kad esu labai patyręs stebėtojas.

– Tai kas gi nutiko?

Gurkstelėjau tirpstančio ledo vandeniui prasiskiedusio viskio. Lauke vis dar lijo. Lietus nei stiprėjo, nei silpnėjo. Viskas atrodė neįg amžinai sustabdyto peizažo dalis.

– Kažin ko nenutiko, – pasakiau aš. – Dramblys ir jo prižiūrėtojas darė tą patį, ką ir visada. Valėsi, ėdė, bandė draugiškai paišdykauti. Visada taip darydavo. Bet man užkliuvo pusiausvyra.

– Pusiausvyra?

– Kitaip tariant, dydžių pusiausvyra. Na, dramblio ir to prižiūrėtojo kūnų dydžių. Pasirodė, kad ta pusiausvyra truputį kitokia nei visada. Tarsi skirtumas tarp dramblio ir jo prižiūrėtojo kūnų dydžio būtų buvęs mažesnis nei įprastai.

Akimirk
ir vanduo m
– Tai nor
– Arba
metu.
– Ir polic
– Tai aišk
antra, atoma
dramblį, pat
– O ta pu
– Galbūt
Neturiu joki
jau tik pro v
tad, mano m
Taip, tąk
užmerkiau a
kito. Tikrai,
kad miestas
vau girdėjęs
viena vienint
dramblys sta
to mažesnio
Prausiamas j
niu straubliu
Vaizdas b
jausmas, kad
sus nejaukus
su džiaugsmu
įtraukti (o gal

8

Akimirką ji spitrijo į daikurio taurę savo rankoje. Ledas ištirpo, ir vanduo maža srovele skverbėsi į kokteilį.

– Tai nori pasakyti, kad dramblys sumažėjo?

– Arba prižiūrėtojas padidėjo, arba abu dalykai nutiko vienu metu.

– Ir policijai tu apie tai nepranešei, ar ne?

– Tai aišku, – pyktelėjau. – Visų pirma, policija tuo nepatikėtų, o antra, atomazga aiški: pasakęs, kad tokiu laiku nuo kalno žiūrėjau į dramblių, pats tapčiau įtariamuoju.

– O ta pusiausvyra tikrai buvo kitokia nei visada?

– Galbūt, – tarstelėjau. – Negaliu pasakyti nieko kito, tik *galbūt*. Neturiu jokių įrodymų, be to, jau kelintą kartą aiškinu: į vidų žiūrėjau tik pro ventiliacijos angą. Betgi dešimtis kartų buvau tai daręs, tad, mano manymu, tikrai negalėčiau apsirikti dėl jų dydžio.

Taip, tąkart, pagalvojęs, kad gal man vaidenasi, keletą kartų užmerkiau akis, papurčiau galvą, bet dramblio dydis vis tiek nekito. Tikrai, dramblys atrodė mažesnis. Iš pradžių net pamaniau, kad miestas įsigijo naują, mažesnę dramblių. Bet tokių kalbų nebuvau girdėjęs (o naujienų apie dramblių negalėjau praleisti), tad liko viena vienintelė mintis – dėl kažkokių neaiškių priežasčių senukas dramblys staiga susitraukė. Be to, geriau įsižiūrėjęs pamačiau, kad to mažesnio dramblio judesiai visiškai tokie patys, kaip ir to senojo. Prausiamas jis džiaugsmingai trepsėjo dešine koja ir truputį mažesniu straubliu glostė prižiūrėtojai nugarą.

Vaizdas buvo keistas. Spoksant pro ventiliacijos angą, apėmė jausmas, kad tame dramblio name, jo viduje, sruvena kitas, vėsus neįdomus laikas. Ir man atrodė, kad dramblys ir prižiūrėtojas su džiaugsmu atsiduoda tai naujai permainingai, kuri ruošiasi juos įtraukti (o gal jau kiek nors ir įtraukė).

Dramblio būstą stebėjau ne ilgiau nei pusvalandį. Šviesa jame užgeso greičiau nei visada – septintą valandą trisdešimt minučių, po to viską susupo tamsa. Dar pastypsojau ten, palaukiau, gal vėl užsidegs šviesa, bet antrą kartą žiburys neįsižiebė. Tai buvo paskutinis kartas, kai mačiau dramblių.

– Vadinasi, tu manai, kad jis vis traukėsi ir traukėsi, kol sumažėjo tiek, kad pabėgo pro grotų plyšį arba visiškai išnyko, tiesa? – paklausė ji.

– Nežinau, – prisipažinau. – Tik stengiuosi nors truputį tiksliau prisiminti, ką mačiau savo akimis. Apie tai, kas vyko paskui, aš negalvojau. Vaizdas prieš akis paliko tokį stiprų įspūdį, kad, tiesą sakant, jau nepajėgiau spėlioti, kas galėjo nutikti vėliau.

Tai ir visas mano pasakojimas apie tai, kaip pradingo dramblys. Iš pat pradžių numaniau, kad ši tema ką tik susipažinusiems jaunai moteriai ir vyrui bus per daug specifinė ir per daug išbaigta. Man baigus šnekėti, stojo trumpa tyla. Nei aš, nei ji net neįsivaizdavom, kokia tema būtų galima kalbėtis po tokios beveik jokios logikos neturinčios istorijos apie pradingusį dramblių. Ji pirštu vedžiojo palei taurės kraštą, aš kokius dvidešimt penkis kartus perskaičiau ant padėkliuko išspausdintas raides. Vis dėlto nereikėjo man pasakoti apie dramblių. Tai ne ta istorija, kurią galėtum atskleisti bet kam.

– Kadaise staiga pradingo mano katinas, – jau po gero laiko tarpu pratarė ji. – Bet kur katinas, o kur dramblys – tai du skirtingi dalykai.

– Gal ir skirtingi. Nors negalima lyginti tik dydžių, – pasakiau aš.

Po trisdešimties minučių prie viešbučio durų išsiskyrėme. Ji prisiminė, kad prie baro pamiršo skėtį, todėl liftu sugrįžau jo paimti. Tai buvo didelis, tamsiai raudonos spalvos skėtis.

– Ačiū, – padėkojo.

– Labanaktis, – atsisveikinau.

Daugiau nebesusitikome. Tik kartą telefonu derinome reklaminio straipsnio detales. Tada pamaniau, gal reikėtų pakviesti ją vakarienės, bet taip ir nepakviečiau. Kol kalbėjome telefonu, apėmė nuotaika, kad man tai visiškai nesvarbu.

Išgyvenęs dramblio dingimą, dažnai taip pasijusdavau. Net jei ir sugalvodavau ką nors veikti, nebematydavau skirtumo tarp rezultato, kurį duotų tas veikimas, ir tarp rezultato, kurį duotų išsisukimas nuo tos veiklos. Kartais net apimdavo jausmas, kad daiktai aplinkui praranda prigimtinių teisingą dydį. Ko gero, tai tik haliucinacijos. Gali būti, kad po įvykio su drambliu mano viduje sugriuvo kokia nors pusiausvyra, todėl keistai ėmė atspindėti įvairūs išoriniai daiktai bei reiškiniai. Tikriausiai man pačiam kažkas ne taip.

Aš ir toliau remdamasis patogios atminties likučiais patogiam pasaulyje pardavinėju šaldytuvus, skrudintuvus ir kavos aparatus. Kuo patogesnis darausi, tuo geriau parduodu prekes (ta reklamos kampanija buvo sėkminga, pranoko net optimistiškiausius mūsų lūkesčius), ir tuo daugiau žmonių mane priima. Tikriausiai modernioje virtuvėje, kurią vadiname pasauliu, žmonėms reikia tam tikros rūšies vienovės. Dizaino vienovės, spalvų vienovės, funkcijų vienovės.

Laikraščiai jau beveik visai neberašo apie dramblių. Netgi atrodo, kad žmonės baigia visiškai pamiršti, jog jų miestelis kadaise turėjo dramblių. Jo aptvare suvešėjusi žolė nudžiūvo – artinasi žiema.

Dramblys ir jo prižiūrėtojas pradingo ir daugiau čia nebegrįš.